

Тому, військовий стан, наслідки, спричинені збройною агресією, поряд з іншими підставами, слід віднести до причин, які викликають складні життєві обставини, а особи, які опинилися в таких складних життєвих обставинах повинні отримати належний соціальний та правовий захист, гарантований державною своїм громадянам.

СЛАВА УКРАЇНІ!

Список використаних джерел

1. Стельмах С. Профілактика складних життєвих ситуацій: концептуальні поняття. *Social Work and Edukation*. 2022. Vol. 9. № 1. С. 134–146.

2. Про соціальні послуги. Закон України від 17.01.2019 (в редакції 27.04.2022). *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 18. Стор. 5. Ст. 73.

3. Про порядок забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження. Постанова Кабінету Міністрів України № 585 від 01 червня 2020 р. *Офіційний вісник України*. 2020. № 57. Стор. 53. Ст. 1779.

4. Діти у складних життєвих обставинах. За заг. ред. А.Г. Зінченко. Київ : 2013. 284 с.

5. Грішин Є.О. Складна життєва ситуація як передумова формування резильєнтності особистості. *Вісник ХНПУ ім. Г.С.Сковороди*. 2021. Вип. 65. С. 25–41.

6. Черниш О.О. Поняття «складні життєві обставини» у міждисциплінарному вимірі. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2019. № 6 (329). Ч. 1. С. 55–63.

7. Рудяк В.О. Щодо визначення характерних ознак поняття «складна життєва обставина». *Соціальне право*. 2019. № 2. С. 201–207.

УДК 347.615:342.78](477)

Анна САВЕЛЬЄВА,

здобувач Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук **Курдан Богдан**

ОСОБЛИВОСТІ СТЯГНЕННЯ АЛІМЕНТІВ У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Аліменти – це виплата за рішенням суду від одного з подружжя іншому у разі офіційного роздільного проживання або розлучення, або це виплата на потреби та утримання дитини. Ці виплати призначені для забезпечення фінансової підтримки чоловіка/дружини/дитини, який може бути фінансово нестабільним через розлучення. Це може бути призначено для того, щоб подружжя, могло продовжувати свій спосіб життя до розлучення, або щоб дати їм достатньо часу, щоб відновити фінансову

незалежність і стабільність. Також це пов'язано з тим, що кожна дитина має право на рівень життя, що буде достатнім для її гармонійного та повного розвитку.

26 березня 2022 року набрав чинності Закон України «Про внесення зміни до розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження». Відповідно до змін тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану на території України:

можливим є проведення відрахувань із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника лише на виконання рішень про стягнення аліментів та рішень, боржниками за якими є громадяни російської федерації. Зазначене обмеження не застосовується до громадян РФ, які проживають на території України на законних підставах.

забороняється відкриття виконавчих проваджень та вжиття заходів примусового виконання рішень на території адміністративно-територіальних одиниць, які тимчасово окуповані внаслідок військової агресії РФ, у період такої окупації.

за рішеннями про стягнення аліментів підприємства, установи, організації, фізичні особи, фізичні особи – підприємці, які здійснюють відрахування з заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника, перераховують стягнуті кошти на визначений у заяві або зверненні стягувача рахунок, а у разі відсутності реквізитів рахунка стягувача – на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби, приватного виконавця [1].

Крім того, прийнятими вищевказаним Законом змінами не передбачено заборони нарахування та стягнення пені за прострочення сплати аліментів.

Безумовно, як і у мирний час, так і у воєнний час стягнення аліментів на утримання дітей є поширеним та важливим питанням. Війна продовжує негативно впливати на зарплати та доходи українців. Дійсно, на сьогоднішній день важко нормалізувати ситуацію в економіці. І тому багато людей вважають, що під час воєнного стану не можна стягувати аліменти, але війна не відбивається на обов'язку батьків утримувати дітей. Закон у частині про стягнення аліментів на дитину не зазнавав жодних змін, а тому мати або батько, які утримують дитину одноосібно, мають право звернутися до суду із заявою про видачу судового наказу або із позовною заявою про стягнення аліментів.

Таким чином, той із батьків або інших законних представників дитини, разом з яким проживає дитина, має право звернутися до суду із заявою про видачу судового наказу про стягнення аліментів у розмірі на одну дитину – однієї чверті, на двох дітей – однієї третини, на трьох і більше дітей – половини заробітку (доходу) платника аліментів, але не більше десяти прожиткових мінімумів на дитину відповідного віку на кожну дитину [2].

В умовах воєнного стану проблемою, з якою можуть зіштовхнутися батьки, є функціонування судів на певних територіях. Так, заява про видачу судового наказу подається за зареєстрованим місцем проживання

відповідача, а позовна заява – за місцем реєстрації позивача. Непоодинокими є випадки, коли на зазначених територіях відбуваються активні бойові дії або територія є окупованою. Такі випадки жодним чином не обмежують право громадян на судовий захист та регулюються тимчасовою зміною територіальної підсудності окремих судів. Так, у випадку, якщо суд за місцем реєстрації проживання сторін не може функціонувати внаслідок війни, справи, які перебувають на його розгляді, передаються до іншого суду [3].

У разі виникнення заборгованості з вини особи, яка зобов'язана сплачувати аліменти за рішенням суду або за домовленістю між батьками, одержувач аліментів має право на стягнення неустойки (пені) у розмірі одного відсотка суми несплачених аліментів за кожен день прострочення від дня прострочення сплати аліментів до дня їх повного погашення або до дня ухвалення судом рішення про стягнення пені, але не більше 100 відсотків заборгованості [2].

Заборгованість за аліментами платника аліментів, який не працював на час виникнення заборгованості або є фізичною особою – підприємцем і перебуває на спрощеній системі оподаткування, або є громадянином України, який одержує заробіток (дохід) у державі, з якою Україна не має договору про правову допомогу, визначається виходячи із середньої заробітної плати працівника для даної місцевості [2].

Виконавець стягує з боржника аліменти у розмірі, визначеному виконавчим документом, але не менше мінімального гарантованого розміру, передбаченого Сімейним кодексом України [4].

Одним із питань, яке виникло в умовах воєнного стану, стало також питання стягнення аліментів із платників, які перебувають у Збройних Силах України. З цього приводу законодавство чітко говорить про те, що жодних обмежень щодо стягнення аліментів з військовослужбовців не встановлено.

Тому встановлено, що з військовослужбовців Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, Держспецзв'язку, Держприкордонслужби, поліцейських, осіб рядового і начальницького складу органів і підрозділів внутрішніх справ, Національного антикорупційного бюро, Державного бюро розслідувань, БЕБ, служби цивільного захисту та Державної кримінально-виконавчої служби, співробітників Служби судової охорони утримання аліментів провадиться з усіх видів грошового забезпечення, крім грошового забезпечення, що не має постійного характеру, та інших випадків, передбачених законом [5].

Таким чином, під час дій воєнного стану платники аліментів повинні виконувати свої зобов'язання, оскільки за несплату неодмінно наступить передбачена законодавством відповідальність.

Варто зазначити, що на сьогодні законодавством не передбачено пільг чи послаблень щодо стягнення чи виплати аліментів. Військовослужбовці також виконують аліментні зобов'язання на загальних підставах. Навіть не залежно від того, чи втратила особа, яка сплачує аліменти роботу до війни чи після, зобов'язання сплати аліментів за ним продовжується.

Список використаних джерел

1. Стягнення аліментів під час війни: що змінилося в законодавстві. URL: <https://ldn.org.ua/consultations/stiahnennia-alimentiv-pid-chas-viyny-shcho-zminylosia-v-zakonodavstvi/>.
2. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>.
3. Стягнення аліментів під час війни. URL: https://jurliga.ligazakon.net/analytics/211762_styagnennya-almentv-pd-chas-vyni-roztyasnennya-yurista.
4. Закон України про виконавче провадження від 02.06.2016 №1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>.
5. Постанова КМУ від 16 лютого 2022 року № 122 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 26 лютого 1993 р. № 146». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/122-2022-%D0%BF#Text>.

УДК 347.62«364»

Інга СЕРЕДНИЦЬКА,

доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Одеського державного університету внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук, доцент

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДЕННЯ ТА РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Сім'я є первинним та основним осередком суспільства. Сім'я – головний інститут суспільства. У свою чергу інститут сім'ї включає безліч більш приватних інститутів, а саме інститут шлюбу. Сімейним кодексом України, а саме ч. 4 ст. 3 визначено підстави створення сім'ї. Першою та головною з них є – шлюб[1].

Порядок укладення шлюбу визначено Сімейним кодексом. За загальним правилом шлюб може бути зареєстрований через один місяць після подачі заяви до РАЦСу. Однак, із введенням на території країни воєнного стану в порядок реєстрації шлюбу були внесені певні зміни. Постановою КМУ [2] встановлено, що на період воєнного стану реєстрація шлюбу може проводитися відділами державної реєстрації актів цивільного стану без особистої присутності нареченого (нареченої), якщо він (вона) є: військовослужбовцем Збройних Сил, Служби безпеки, Служби зовнішньої розвідки, Державної прикордонної служби, Управління державної охорони, Національної гвардії, іншого утвореного відповідно до законів України військового формування; поліцейським, особою рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, Державного бюро розслідувань, Державної кримінально-виконавчої служби; особою начальницького складу Національного антикорупційного бюро, Бюро економічної безпеки; працівником закладу охорони здоров'я.

Факт реєстрації такого шлюбу також може засвідчуватися актом про укладення шлюбу, який складається безпосереднім командиром (керівником) військовослужбовця, поліцейського, особи рядового і